

## ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Ахмедова Манижахон Фаррухҷоновна дар мавзӯи “Шартҳои педагогии оmodасозии омӯзгорони макотиби олий ба татбиқи технологияи инноватсионии муосири таълим”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисосҳои 6D010200 - Педагогика ва методикаи таълими ибтидоӣ пешниҳод шудааст.

Масъалаи ҷорӣ намудани технологияҳои нави таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ яке аз тамоюлҳои ҷаҳонии рушди муосири низоми таҳсилот маҳсуб меёбад. Зеро ворид намудани технологияҳои муосири инноватсионӣ ба равандҳои таълим ҷараёнҳои мазкурро инноватсионӣ мегардонад ва аз ин лиҳоз онҳоро бо назорати қатъӣ баррасӣ кардан мумкин ва зарур аст. Дар ҳақиқат, равандҳои мазкур боиси пайдо шудани муносибати нав ба ташкили раванди таълим – муносибати технологӣ мегардад. Аз ин ру, тамоюли беҳтаргардонии раванди таълим дар макотиби олии Тоҷикистон бо ёрии технологияи инноватсионии муосири таълим андешидани маҷмӯи тадбирҳои таҳаввулоти равандҳои педагогиро дар асоси мавод, воситаҳо ва технологияи инноватсионӣ талаб мекунад.

Боиси зикр аст, ки технологияҳои нави таълим на танҳо ҳамчун шартҳои баланд бардоштани сифати таълим, ҳамгироии бомуваффақияти низоми маориф ба фазои ҷаҳонии таҳсилот амал мекунанд, балки ба донишгоҳҳо имкон медиҳанд, ки рақобатпазирии худро дар бозори хизматрасонии таълимӣ баланд бардоранд. Маҳз ҳамин ҳолат сабаби он аст, ки равандҳои инноватсионии марбут ба ҷорӣ намудани технологияҳои муосири инноватсионии таҳсилот, пеш аз ҳама, дар муассисаҳои таҳсилоти олий истифода мегарданд, ки намунаи «инноватсиякунонии босуръат» мебошанд.

Таҳқиқгар Ахмедова М.Ф. дуруст қайд менамояд, ки ба миён омадани талаботи нав ба маҳорати касбии инсон, воситаҳои фаъолияти касбӣ,

иттилоотикунонӣ ва технологиякунонии таҳсилот ҳамчун равандҳои инноватсионӣ мушкилотеро ба миён меорад, ки ҳалли онҳо омодагии заруриро аз донишгоҳҳо талаб мекунад.

Аз ҷониби муҳаққиқ шароит ва қоидаҳои имконияти педагогии омодаسازی омӯзгорони макотиби олии бо истифодаи технологияҳои муосири инноватсионии муосири таълим аз ҷиҳати назариявӣ муайян карда шуда, робитаҳои қонунӣ, ҳамбастаи байни ҷузъҳои ташкили дидгоҳи ба шахсият нигаронидашуда, ки дар таълими донишҷӯён татбиқ мешавад, ошкор гардидааст.

Воқеан натиҷаҳои таҳлили таҳқиқоти илмӣ оид ба омода намудан ва бозомӯзии омӯзгорони макотиби олии дар самти истифодаи технологияҳои инноватсионии муосири таълим аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки бисёр ҷанбаҳои психологию педагогӣ ба таври кофӣ омӯхта нашудаанд. Аз ҷумла, асосҳои ташкили раванди самараноки омодаسازی омӯзгорони макотиби олии ба иҷрои амалҳои касбӣ дар шароити раванди таълимӣ аз ҷиҳати технологӣ ташкилшуда, шартҳои ҳамгирии таҷрибаи фаъолияти касбӣ бо намунаҳои инноватсионии ин фаъолият дар шароити технологӣ ва информатикунонии маориф омӯхта нашудааст. Ин ва дигар омилҳо муъимияти мавзӯи таҳқиқоти мазкурро муайян намуданд.

Вобаста ба мақсади таҳқиқот муҳаққиқ моҳият ва таносуби равандҳои бозомӯзӣ ва омодаسازی омӯзгоронро муайян намуда, ибраз медиҳад, ки омодаسازی бояд омӯзгорро ҳамчун ҳолати субъективии шахсе, ки худро ба иҷрои фаъолияти муайяни касбӣ қодир ва омода медонад ва барои амалӣ гардонидани он кӯшиш мекунад, ба сатҳи омодагии омӯзгорон расонад. Раванди бозомӯзӣ ҳамачониба ба ноил шудан ба омодагии касбии объективӣ барои амалӣ намудани фаъолияти педагогӣ нигаронида шудааст.

Дар таҳқиқот фаъолияти педагогӣ ҳамчун падидаи иҷтимоӣ фарҳангӣ мавриди баррасӣ қарор дода шуда, таъкид мегардад, ки муносибати иҷтимоӣ-фарҳангӣ фаъолиятро сохтори иҷтимоӣ мешуморад, ки ҳолати он бояд дар асоси фаъолияти механизмҳои, ки ин

бозомӯзиро (такрористеҳсолкунӣ) таъмин мекунад, дубора такрор карда шавад. Ҳамчунин, муайян карда шудааст, ки он бояд дар шакли намунаҳои фаъолияти омӯзгорӣ интишор ёбад ва дар фарҳанги педагогӣ онро бо сегонаи «Фалсафаи маориф - сиёсати таълим - технологияи таълим» ифода кардан мумкин аст. Вазифаи асосии касбии омӯзгор оқилона ва мувофиқ ба мантиқи дидактика ворид намудани воситаҳои инноватсионӣ ба фаъолияти омӯзгорӣ мебошад.

Қобили қайд аст, ки муҳаккик дар рисола ба мавқеъ ба он ишора менамояд, ки дар ҳар макотиби олий бо роҳи таҳлили проблемавии фаъолияти воҳидҳои сохтори макотиби олий ба самти минбаъдаи фаъолияти онҳо дар таълиму тарбия низоми шароити ташкилӣ-педагогии омодаسازی омӯзгоронро фароҳам овардан мумкин аст.

Натиҷаи корҳои таҷрибавӣ оид ба ташкил ва гузаронидани раванди омодагӣ дар шакли маълумот нишон дода шуда, эътимодноки ва дурустии натиҷаҳои бадастомада тавассути истифодаи баҳодиҳии экспертӣ, тафтиши такрорӣ маълумоти бадастомада бо истифода аз таҷрибаи такрорӣ ва тасдиқи натиҷаҳои таҷрибавӣ бо усулҳои оморӣ (математикӣ) таъмин карда шудааст.

Арзишмандии таҳқиқот дар он зухур меёбад, ки технологияи дидактикии омодаسازی омӯзгорони макотиби олий ба истифодаи технологияҳои инноватсионии муосири таълим коркард ва ҳамчунин татбиқи он дар раванди таълими донишҷӯён анҷом дода шудааст, ки чиҳати фароҳам овардани шароит барои зухур ва рушди муносибатҳои эмотсионалии омӯзгорон ба технологияи инноватсионии таълим дар макотиби олий қабулшуда мебошад, ки таҳияи он барои ҳавасманд намудани омӯзгорон барои омодаسازی самаранок ба татбиқи технологияи инноватсионии муосири таълим мусоидат мекунад.

Хусусияти мантикии дар амалияи таълим зоҳир гардидани муносибати технологиро дар ҳалли масъалаҳои таълиму тарбия ва аз ин рӯ, ба миён омадани масъалаи омодаسازی омӯзгори макотиби олий, ки ба

татбиқи ин дидгоҳ қобилият доранд, аз ҷониби муҳаққиқ бо мисолҳо аз таърихи амалияи таълиму тарбия нишон дода шудааст.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Аҳмедова Маниҷахон Фарруҳҷонова дар мавзӯи “Шартҳои педагогии омодагии омӯзгорони макотиби олий ба татбиқи технологияи инноватсионии муосири таълим”, ки ба ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисосҳои 6D010200 - Педагогика ва методикаи таълими ибтидоӣ пешниҳод шудааст, ба талаботи Низомнома оид ба Шӯрои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 6D010200 - Педагогика ва методикаи таълими ибтидоӣ мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, профессор,  
мудирӣ кафедраи барномасозӣ ва низомҳои  
зеҳнии Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва  
соҳибқорӣ Тоҷикистон

Мирзоев Абдулазиз  
Раҷабович

**Маълумот барои тамос:** 734055, ш. Душанбе, хиёбони Борбад 48/5.  
Тел: (+992 37) 234-88-02; E-mail: aziz69@mail.ru

*Имзои А.Р. Мирзоевро тасдиқ менамоям.  
Сардори раёсати ШК ва КМ Донишгоҳи байналмилалӣ  
сайёҳӣ ва соҳибқорӣ Тоҷикистон*



Ҷӯраев Ш.Н.